

Oikeustapauskokoelma

Asia C-17/10

**Toshiba Corporation ym.
vastaan
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**

(Krajský soud v Brněn esittäjä ennakkoratkaisupyyntö)

Kilpailu — Jäsenvaltion alueella toteutettu kartelli, joka sai alkunsa ennen kyseisen valtion liittymistä Euroopan unioniin — Kansainvälinen kartelli, joka vaikuttaa unionin alueella ja Euroopan talousalueella — EY 81 artikla ja ETA-sopimuksen 53 artikla — Kilpailusääntöjen rikkomista koskeviin toimenpiteisiin ryhtyminen ja seuraamuksen määrääminen rikkomisesta liittymispäivää edeltävältä ja sen jälkeiseltä ajanjaksolta — Sakot — Komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten välinen toimivallan jako — Komission ja kansallisen kilpailuviranomaisen suorittama sakkujen määrääminen — Ne bis in idem -periaate — Asetus (EY) N:o 1/2003 — 3 artiklan 1 kohta ja 11 artiklan 6 kohta — Seuraukset uuden jäsenvaltion liittymisestä unioniin

Tuomion tiivistelmä

1. *Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet — Ajallinen soveltamisala — Aineellisen säännön taannehtivuus — Edellytykset — EY 81 artiklan ja asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan taannehtivuus — Puuttuminen*

(EY 81 artikla; neuvoston asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohta)

2. *Kilpailu — Komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten välinen toimivallan jako — Se, että komissio aloittaa kartellia kohtaan menettelyn — Kansallinen kilpailuviranomainen ei menetä toimivaltaansa määrätä kansallisen kilpailuoikeuden perusteella seuraamuksia kilpailunvastaisista vaikutuksista, joita kyseisellä kartellilla oli jäsenvaltion alueella ennen tämän valtion liittymistä Euroopan unioniin*

(Neuvoston asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohta ja 11 artiklan 6 kohta)

3. *Kilpailu — Hallinnollinen menettely — Komission päätös, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen ja määrätään sakkoja kartelliin osallistuneille yrityksille — Jäsenvaltion kilpailuviranomaisen myöhempi päätös, jossa määrätään kyseisille yrityksille sakkoja seuraamuksiksi vaikutuksista, joita kyseisellä kartellilla oli tämän valtion alueella ennen tämän valtion liittymistä Euroopan unioniin — Kartellin vaikutukset, joista on määrätty seuraamuksia kahdessa edellä mainitussa päätöksessä, eivät ole samoja — Ne bis in idem -periaatetta ei ole loukattu*

1. EY 81 ja EY 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohdassa on samalla tavalla kuin EY 81 artiklassa aineellisia sääntöjä, jotka koskevat sitä, miten kilpailuviranomaisten on arvioitava yritysten välisiä sopimuksia, ja jotka ovat siten unionin oikeuden aineellisia sääntöjä. Tällaisia aineellisia sääntöjä ei lähtökohtaisesti saada soveltaa

taannehtivasti riippumatta niistä edullisista tai epäedullisista vaikutuksista, joita soveltamisella voisi olla asianomaisten henkilöiden kannalta. Oikeusvarmuuden periaate nimittäin edellyttää, että kaikkia tosiseikkoja arvioidaan niiden aikaisten oikeussääntöjen perusteella, ellei toisin nimenomaisesti ilmoiteta. Unionin oikeuden aineellisia sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava siten, että ne koskevat niiden voimaantuloa täysin edeltäneitä tilanteita ainoastaan siinä tapauksessa, että näiden sääntöjen sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus. EY 81 artiklan, asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan ja liittymisasiakirjan sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta ei kuitenkaan käy selvästi ilmi seikkoja, jotka puoltaisivat kyseisen määräyksen ja säännöksen taannehtivaa soveltamista.

Tästä seuraa, että EY 81 artiklaa ja asetuksen N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että niitä ei voida soveltaa 1.5.2004 jälkeen aloitetussa menettelyssä kartelliin, jolla on ollut vaikutuksia Euroopan unioniin 1.5.2004 liittyneen jäsenvaltion alueella kyseistä päivää edeltävinä ajanjaksoina.

(ks. 49–52 ja 67 kohta sekä tuomiolauselman 1 kohta)

2. Kun Euroopan komissio aloittaa kartellia kohtaan EY 81 ja EY 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta annetun asetuksen N:o 1/2003 III luvun mukaisen menettelyn, asianomaisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen ei menetä asetuksen N:o 1/2003 11 artiklan 6 kohdan, luettuna yhdessä saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan kanssa, nojalla toimivaltaansa määrätä kansallisen kilpailuoikeuden perusteella seuraamuksia kilpailunvastaisista vaikutuksista, joita kyseisellä kartellilla oli kyseisen jäsenvaltion alueella ennen tämän valtion liittymistä Euroopan unioniin.

(ks. 92 kohta ja tuomiolauselman 2 kohta)

3. Kilpailuoikeuden piiriin kuuluvissa asioissa menettelyissä, joiden tarkoituksena on sakkojen määrääminen, on noudatettava *ne bis in idem* -periaatetta. Kyseisen periaatteen soveltaminen edellyttää kolmen edellytyksen täyttymistä: tosiseikkojen, sääntöjen rikkojan ja suojellun oikeudellisen intressin on oltava samat. Kyseinen periaate estää siis toteamasta uudelleen, että yritys on syyllistynyt sellaiseen kilpailunvastaiseen käyttäytymiseen, tai ryhtymästä sitä kohtaan uudelleen toimenpiteisiin sellaisen kilpailunvastaisen käyttäytymisen perusteella, josta sille on jo määrätty seuraamus tai jonka osalta on todettu, että se ei ole vastuussa siitä, sellaisella aiemmalla ratkaisulla, johon ei enää voida hakea muutosta.

Tästä seuraa, että *ne bis in idem* -periaate ei estä asianomaisen jäsenvaltion kilpailuviranomaista määräämästä kartelliin osallistuneille yrityksille sakkoja seuraamuksiksi vaikutuksista, joita kyseisellä kartellilla oli tämän jäsenvaltion alueella ennen tämän valtion liittymistä Euroopan unioniin, koska Euroopan komission päätöksessä, joka tehtiin ennen kuin kyseinen kansallinen kilpailuviranomainen teki päätöksen, kyseisen kartellin jäsenille määrättyillä sakoilla ei ollut tarkoitus määrätä seuraamuksia kyseisistä vaikutuksista.

(ks. 94, 97 ja 103 kohta sekä tuomiolauselman 2 kohta)